

Enw'r Pwyllgor	Pwyllgor Craffu Gofal
Dyddiad y Cyfarfod	Mehefin 22ain, 2023
Teitl yr Eitem	Adborth adolygiad diogelu gan Arolygaeth Gofal Cymru
Pwrpas	Cyflwyno adborth Arolygaeth Gofal Cymru yn dilyn adolygiad o drefniadau diogelu ym maes plant a theuluoedd
Awdur	Marian Parry Hughes, Pennaeth Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd
Aelod Cabinet	Cyngorydd Elin Walker-Jones

1.Cefndir

- 1.1 Yn dilyn cyhoeddi Adolygiad Ymarfer Plant ym mis Tachwedd 2022, gofynnodd y Dirprwy Weinidog dros Wasanaethau Cymdeithasol, Julie Morgan AS, i Arolygiaeth Gofal Cymru (AGC) arwain adolygiad cyflym o'r trefniadau ar gyfer gwneud penderfyniadau mewn perthynas ag amddiffyn plant.
- 1.2 Yr amcan cyffredinol oedd i bennu i ba raddau y mae'r strwythurau a'r prosesau presennol yng Nghymru yn sicrhau bod plant yn cael eu gosod ar y Gofrestr Amddiffyn Plant, ac yn cael eu tynnu oddi arni, yn briodol pan fydd tystiolaeth ddigonol yn dangos ei bod hi yn ddiogel i wneud hynny.
- 1.3 Roedd yr adolygiad yn canolbwyntio ar ofynion '*Gweithdrefnau Diogelu Cymru*' yn unol â Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 a'r canllawiau diogelu statudol '*Gweithio Gyda'n Gilydd i Ddiogelu Pobl*'.
- 1.4 Pwysleiswyd mai cyfle i ddysgu ar y cyd oedd y broses hon, ac nid arolygiad fel yr ydym wedi arfer eu derbyn. Roedd bwriad i gydweithio a manteisio ar gyfleoedd i fyfrio a dysgu ar y cyd i nodi beth sydd yn gweithio a meysydd y gellir eu gwella yn y dulliau a ddefnyddir yn bresennol er mwyn sicrhau canlyniadau cadarnhaol i blant sy'n wynebu risg.
- 1.5 Fe'n hysbyswyd ym mis Chwefror 2023 ein bod yn un o bump awdurdod lleol a ddewiswyd i dderbyn yr adolygiad yma.
- 1.6 Bu i'r adolygiad gymryd lle rhwng Mawrth 26ain a Mawrth 29ain, 2023. Rhannwyd yr adborth llafar gyda'r Pennaeth Gwasanaeth Plant a Chefnogi Teuluoedd a'r Cyfarwyddwr Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol ar Fawrth

29ain. Ni fydd adroddiad unigol yn cael ei chyhoeddi, ond bydd adroddiad cyfansawdd cenedlaethol yn cael ei lunio pan ddaw cylch yr adolygiad i ben.

2.Y canfyddiadau

2.1 Mae plant yng Ngwynedd yn elwa o asiantaethau gwahanol yn rhannu gwybodaeth yn effeithiol, a chefnogir hyn gan fodel clir a dealladwy. Ystyriwyd fod plant a phobl ifanc yng Ngwynedd yn cael eu diogelu yn effeithiol. Er hynny, gwelwyd dwy enghraifft ble na rannodd asiantaethau eraill wybodaeth gyda'r gwasanaethau plant mewn modd amserol.

2.2 Mae ffocws clir ar asesu risg a rhoddir sylw benodol i'r trothwy os ydi plentyn wedi, neu yn debygol o ddioddef niwed arwyddocaol, wedi ei gyrraedd.

2.3 Gwelwyd penderfyniadau clir yn cael eu gwneud yn gyson oedd yn seiliedig ar dystiolaeth wrth benderfynu a ddylid cynnwys enw plentyn ar y Gofrestr Amddiffyn Plant ac wrth ystyried a ddylid tynnu enw plentyn oddi ar y Gofrestr Amddiffyn Plant. Ar adegau gwelwyd elfen o optimistiaeth proffesiynol, ac fe nodwyd y gellid cofnodi newidiadau neu ddatblygiadau yn well.

2.4 Gwelwyd fod y lefel o ymlyniad i'r model ymarfer yn amrywio ond cydnabyddwyd fod creu a sicrhau newid mewn ffordd o weithio ar draws y gweithlu yn her. Mae trosiant staff wedi ychwanegu i'r her ynghyd â'r ffaith y gwasanaeth wedi dechrau gweithredu'r model newydd ychydig cyn y pandemig. Er hynny, mae gweledigaeth glir ac arweinyddiaeth sefydlog yn sicrhau fod y disgwyliad ymarfer yn gyson.

2.5 Gwnaed sylw nad yw dealltwriaeth asiantaethau eraill o'r model wastad yn gyson yn enwedig mewn perthynas â chyrraedd y trothwy o niwed arwyddocaol, nac am ddehongliad o anghenion cymwys ar gyfer cefnogaeth o dan drefniadau gofal a chefnogaeth er enghraifft. Mae yna frwdfrydedd am gael hyfforddiant ar y cyd rhwng gwahanol asiantaethau ac argymhellwyd i'r awdurdod lleol ystyried rhaglen gylchol o hyfforddiant o'r fath.

2.6 Cydnabuwyd fod heriau cenedlaethol o ran recriwtio a chadw staff yn y maes gofal yn gyffredinol, ac oddi mewn i wasanaethau plant yn benodol. Roedd cydnabyddiaeth fod gwasanaethau plant yng Ngwynedd wedi wynebu heriau o ran sicrhau digonolrwydd staffio ar adegau, a bod yr her yma yn parhau yn ystod cyfnod yr arolygiad. Mae annigonolrwydd staffio yn anrnod yn effeithio ar ymarfer. Mae posibilrwydd fod yr heriau yn ymwneud â staffio wedi achosi oedi annerbyniol mewn un achos ble na weithredwyd Gweithdrefnau Diogelu Cymru yn amserol. Gwnaed sylw gan yr arolygwyr sut mae graddau cyflogau yn peri pryder i ymarferwyr yn y gwasanaethau plant yng Ngwynedd ac adnabuwyd hynny fel risg allai effeithio ar allu'r awdurdod lleol i recriwtio a chadw staff. Argymhellwyd y byddai yn fanteisiol i'r Cyngor adolygu telerau ac amodau cyflogaeth, o ystyried yr heriau a wynebwr yn genedlaethol, ac arwyddocad y risgiau a ddaw yn sgîl hynny.

2.7 Gwelwyd rhai enghreifftiau lle gallai safon cynlluniau gofal a chefnogaeth fod wedi bod yn uwch, ac y byddai rhai wedi elwa o fod wedi cael eu diweddarau ac roedd rhai enghreifftiau o amseru rhai cyfarfodydd ac ymweliadau tu allan i ddisgwyliadau. Cydnabyddwyd fod pwysau gwaith ynghyd âg anigonolrwydd staffio effeithio ar allu ymarferwyr i ymgymryd â thasgau o'r fath.

2.8 Nodwyd mai polisi Heddlu Gogledd Cymru yw peidio â mynychu cynhadleddau adolygu amddiffyn plant. Cydnabyddwyd eu bod yn darparu adroddiad ar gyfer cynhadledd o'r fath ond credir eu bod yn methu ar gyfle i gyfrannu at y drafodaeth a'r penderfyniad os yw plentyn yn parhau i fod mewn perygl o niwed arwyddocaol.

2.9 Ar y cyfan gwelwyd ymarfer da yn y cyd destun bod llais a phrofiadau bywyd plant yn cael eu cymryd i ystyriaeth wrth wneud penderfyniadau am ddiogelwch. Gwelwyd plant ar eu pennau eu hunain fel rhan o ymholiadau dan adran 47, a arweiniodd at benderfyniadau cryf ynglŷn â'u diogelwch. Gwnaed sylw bod angen gwneud gwaith pellach i weld sut gellid datblygu cyfleoedd i blant gymryd rhan mewn cynadleddau.

2.10 Gwnaed sylw fod rôl yr ymarferydd gofal cymdeithasol yn adnodd gwerthfawr. Mewn un achos penodol, gwelwyd tystiolaeth o'r cyfleoedd a roddwyd i'r plentyn rannu eu llais, oedd wedyn yn cyfrannu at ddarlun o fywyd dyddiol y plentyn. Rhoddodd hyn yn ei dro sicrwydd ynglŷn â diogelwch y plentyn, a thystiolaeth nad oedd y trothwy o niwed arwyddocaol yn parhau.

2.11 Gwelwyd enghreifftiau o gyfathrebu clir efo rhieni i esbonio pam yr ystyriwyd bod eu plant mewn perygl o niwed arwyddocaol. Mae'r gwasanaethau cefnogol sydd ar gael i rieni yn ganolog i ail rannu'r neges ynglŷn â'r pryderon pan fo hynny yn angenrheidiol.

2.12 Mae rôl cadeiryddion cynhadleddau achos yn greiddiol bwysig o ran atgoffa aelodau o amcanion cynhadledd achos a gynhelir yn unol â Gweithdrefnau Diogelu Cymru, a gwelwyd tystiolaeth hyn yn cael ei wneud yn effeithiol mewn ymarfer gan i'r arcwhilwyr arsylwi cynhadledd achos diogelu plant gyda chaniatad y rhieni. Gwnaed sylw fod cysondeb yn y cadeiryddion yn yr awdurdod lleol, yn gryfder amlwg. O ganlyniad maent hwy, fel aelodau eraill o'r gweithlu yn adnabod teuluoedd yn dda, yn ymroddgar ac yn gweithio'n galed i sicrhau a hybu diogelwch plant.

Marian Hughes,
Mehefin 12fed, 2023